

Yoruba

Dídá ààbò bo ìlera àwon ọmọdé nísìsìnyí àti fún ọjó iwájú

Àlàyé síwájú sí nípa àwon àjẹsára

selondonics.org/childrenshealth

Kílódé tí àwon ọmọdé nílò àwon àjẹsára?

Àwon àjẹsára máa n dá ààbò bo àwon ọmọdé kúrò lówọ àwon àrùn tó lè gba ẹmí èniyàn nígbà tí wọn bá sì kééré, títí gbogbo àwon ọdún won ní ilé-ìwé àti gégé bí àgbàlagbà. Káàkiri àgbáyé, àwon àjẹsára tí gba ẹmí millíonù àwon èniyàn là. Àmọ, bí àwon èniyàn bá dẹkun láti máa gba àwon àjẹsára, ó ẹẹ́ ẹ́ fún àwon àjàkálẹ̀ àrùn láti tètè tàn kálẹ̀ lẹ̀ẹ̀kansíí.

Báwo ni àwon àjẹsára ẹẹ n sìşẹ?

Àwon àjẹsára máa n sìşẹ nípa fifi ara jọ ịşesí kòkòrò àrùn (wíwólé àti ìdàgbàsóké kòkòrò àifojúrí, bí fáíròsì tàbí baktèrìà, nínú ara) àti kíkọ ara láti şedá şọjà pátàkì tí à n pè ní şọjà ara tó n dá ààbò bo ara kúrò lówọ àrùn.

Ó jẹ ohun tí ó túnbọ ní ààbò fún ara láti mọ èyí nípasẹ àjẹsára ju níní àrùn náà kí a sì tójú rẹ. Ní kété tí ara bá ti kọ bí a ẹẹ n bà àrùn já nípasẹ àjẹsára, ó n sàbà dá ààbò bo ọmọ rẹ fún ọpọlọpọ ọdún.

Ó n dá ààbò bo àwon ọmọdé kúrò lówọ àrùn àti àisàn

Gégé bí Àjo Tí ìlera Ní Àgbáyé World Health Organization (www.who.int) ti wí àwon àjẹsára máa n dèná ikú àwon èyàn tí ó tó millíonù 3.5 ní ọdún kòòkan kúrò lówọ àwon àrùn bí diphtheria, bí àrùn wayínlù, ikọ àwúbì. ọfínkìn àti olóde.

Láti ìgbà tí a ti gbé àwon àjẹsára jáde ní UK, àwon àrùn bí tita àti wayínlù, tí wọn ti ẹẹ ikú pa tàbí sọ ọpọ millíonù àwon èyàn di aláàbò ara, ló ti wá pòórà bá yí tàbí tí a kò tìlẹ fẹrẹ rí wọn mọ rará. Àwon àrùn míràn bí olóde àti diphtheria tí já wálẹ tó ìdà 99.9% láti ìgbà tí a ti gbé àwon àjẹsára wọn jáde.

Àmọ, bí àwon èniyàn bá dẹkun láti máa gba àwon àjẹsára, ó ẹẹ́ ẹ́ fún àwon àjàkálẹ̀ àrùn láti tètè tàn kálẹ̀ lẹ̀ẹ̀kansíí.

Kí ni ìwé ìlẹwọ yí wà nípa?

Ìwé ìlẹwọ yí n şàlàyé síwájú sí nípa àwon àjẹsára (tí a tún mọ gégé bí gbí gba abẹrẹ àjẹsára) tí à n fún àwon ọmọdé ní ọfẹ lórí ètò NHS àti nígbà tí wọn máa gbà á. Ó ẹẹ pàtàkì láti tètè gba àwon àjẹsára nígbà tó yẹ fún ààbò tó péye, şùgbón bí ọmọ rẹ bá ti pàdánù láti gba àjẹsára kan, o lè kàn sí Dókítà rẹ láti gbà á kí ó pé.

Ọjọ orí wo ni àwon ọmọ mi nílò látí gba àjẹsára wọn?

Ọjọ orí	Abẹrẹ Àjẹsára	Ndá ààbò lòdì sí
 Ọsẹ 8	Àjẹsára 6 nínú 1 (iwọn lílò 1) Àjẹsára Rotafáírọ̀sì (iwọn lílò 1) Yírùnyírùnb (iwọn lílò 1)	- Diphtheria, Jẹdòjẹdò B, Hib (Irúfẹ B Ọfínkín) Àrùn ọpá́rọ̀sẹ, Èyì, Ikọ́ àwúbì (pétússísì) - Rotafáírọ̀sì - Kòkòrò Àrùn Yírùnyírùn Egbẹ b
 Ọsẹ 12	Àjẹsára 6 nínú 1 (iwọn lílò 2) Àjẹsára Rotafáírọ̀sì (iwọn lílò 2) Yírùnyírùnb (iwọn lílò 2)	- (Wo òkè) - (Wo òkè) - (Wo òkè)
 Ọsẹ 16	Àjẹsára 6 nínú 1 (iwọn lílò 3) Àjẹsára Pneumococcal (PCV) (iwọn lílò 1)	- (Wo òkè) - Ọ̀tútù Àyà
 Ọdún 1	MMR (iwọn lílò 1) Kòkòrò ọ̀tútù àyà (PCV) (iwọn lílò 2) Yírùnyírùnb (iwọn lílò 3)	- Àrùn olóde, Şegede, Rubèllà - Ọ̀tútù Àyà - (Wo òkè)
 Ọsù 18	MMR (iwọn lílò 2) Àjẹsára 6 nínú 1 (látí ọ̀sù kínní, ọdún 2026)	- Àrùn olóde, Şegede, Rubèllà - (Wo òkè)
 Ọdún 2-16	Àjẹsára Ọfínkín (ní ọdọdún)	- Ọfínkín (Ọfínkín)
 Ọdún 3 & Ọsù 4	4 nínú 1 (Şáájú-Ilẹ́ Iwé Gbígbasára)	- Diphtheira, Àrùn Èyì, Ikọ́ Àwúbì, Àrùn ọpá́rọ̀sẹ
 Ọdún 12-13	Àjẹsára HPV	- Fáírọ̀sì Wọnwon Ara
 Ọdún 14	3 nínú 1 (Gbígbasára Ọ̀dọ̀) YírùnyírùnbACWY	- Àrùn Èyì, Diphtheria, Àrùn ọpá́rọ̀sẹ - Yírùnyírùn, Èjẹ́ dúdú

Irú àwọn àrùn wo ni àwọn àjẹsára wònyí n dá ààbò ọmọ mi lòdì sí?

MMR

(Àrùn olóde, Şegede, Rubéllà)

Àrùn olóde àti rubéllà ló máa n sáà bẹrẹ pẹ̀lú àwọn àpẹẹrẹ bíi ọ̀fínkìn, tí kùrùkùrù ara sì máa tẹ̀lé e. Ní àwọn ìgbà tí kò wọ̀ pọ̀ àrùn olóde lè tẹ̀síwájú sí gírì, ifọ́jú, ọ̀tútù àyà àti yírùnyírùn, àti pé nígbàmiràn ó lè gba ẹ̀mí. Rubéllà ní ó léwu púpọ̀ fún àwọn tó lóyún, tó n kó ìṣòro bá ìkókó tí wọn kò tì bí. Şegede máa rífa wíwú tó ríndun èyàn ní ẹgbẹ̀ ojú kan àti ní àwọn ìgbà tí kò wọ̀pọ̀ ó lè şokúnfa yírùnyírùn.

YírùnyírùnB + YírùnyírùnACWY

Àwọn àrùn àkóràn yírùnyírùn lè le púpọ̀, tó n şokúnfa yírùnyírùn àti èjẹ̀ dúdú (sepsis). Ní àwọn ìgbà tí kò wọ̀ pọ̀ wọn lè gba ẹ̀mí.

Numokókàlì

Kòkòrò àrùn numokókàlì lèlè le púpọ̀ tó n tẹ̀síwájú di ọ̀tútù àyà, èjẹ̀ dúdú àti yírùnyírùn.

Àrùn wayínlù

Tetánọ̀sì jẹ̀ ipò tí ó lágbara, tí ó léwu fún ẹ̀mí tí ó máa n wáyé nípasẹ̀ kòkòrò àárún tí ó n wọ̀nú egbò. Ó lè fa ìgbòn líle, irora ifúnpo ìşan, ìṣòro mímí, ìgbóná gígá, líla àágùn, ọ̀kàn sísàré àti dídákú.

Ìkọ̀ àwúbì

(tí a tún n pè ní pertussis)

Ìkọ̀ àwúbì jẹ̀ àrùn àkóràn tí èdọ̀ fóró àti ọ̀nà afẹ́fẹ́ ní inú tí ó lè jẹ́ kí àwọn ìkókó àti àwọn ọmọ wẹ́rẹ máa şe àìsàn púpọ̀. Ní àwọn ìgbà tí kò wọ̀ pọ̀ ó lè gba ẹ̀mí.

Rotafáírọ̀sì

Rotafáírọ̀sì jẹ̀ àrùn àkóràn kan nínú ikún tí ó máa n sáà şàkóbá fún àwọn ìkókó àti àwọn ọmọ wẹ́rẹ, ó n şokúnfa ìgbẹ̀ gburu àti èèbì, inú rírùn àti ara gbígboná.

Àrùn ọ̀pá̀rọ̀şẹ̀

Àrùn ọ̀pá̀rọ̀şẹ̀ lè şokúnfa àwọn àpẹẹrẹ fẹ́ẹ́rẹ́fẹ́, bíi ọ̀fínkìn şùgbón ní àwọn ìgbà tí kò wọ̀ pọ̀ ó lè tẹ̀síwájú sí ara rírẹ̀ (ọ̀pá̀rọ̀şẹ̀).

Diphtheria

Diphtheria jẹ̀ àrùn àkóràn kan tó le púpọ̀ tí ó sì máa n sáà şàkóbá fún imú àti ọ̀fun àti nígbàmiràn àwọ̀. Ó lè gba ẹ̀mí, ní pàtò láàrín àwọn ọmọdẹ̀, tí a kò bá tètè şe ìtọ́jú rẹ̀.

Jẹ̀dọ̀jẹ̀dọ̀ B

Jẹ̀dọ̀jẹ̀dọ̀ B jẹ̀ àrùn àkóràn tí èdọ̀ tí ó máa pẹ̀ tó oşù 1 sí 3. Ọ̀pọ̀ àwọn èyàn ní kò kí nírí àpẹẹrẹ àrùn kankan tàbí kí wọn rí fẹ́ẹ́rẹ́fẹ́ şùgbón ní àwọn ìgbà tí kò wọ̀ pọ̀ ó lè burú jái kí ó sì pẹ̀ tayọ̀ oşù 6. Jẹ̀dọ̀jẹ̀dọ̀ tó burú jái Hep B lè di líle bí a kò bá tètè şe ìtọ́jú rẹ̀.

Hib B

Haemophilus influenzae typ b (Hib) jẹ̀ irú kòkòrò àrùn tó lè şokúnfa àwọn àrùn àkóràn tó lè şe ikú paní. Àwọn ìkókó àti àwọn ọmọ wẹ́rẹ ló n sáà máa n wà nínú ewu şíşẹ̀ àìsàn jù.

Ọ̀fínkìn

Ọ̀fínkìn lè jẹ̀ àìsàn tí kò dára fún àwọn ọmọdẹ̀ tí ó sì lè tẹ̀síwájú sí ìṣòro púpọ̀ tó le şe àkóbá fún èdọ̀ fóró àti ọ̀nà afẹ́fẹ́ inú, gégẹ̀ bíi bronkáítisì àti ọ̀tútù àyà.

HPV

Human papillomavirus (HPV) ni ọ̀rúko tí a fún kòkòrò àrùn tí wọn wọ̀ pọ̀, diẹ̀ nínú wọn ní àwọn tí a pè ní “ewu gígá” nítorí pé wọn ní àşopọ̀ pẹ̀lú bí àwọn àrùn jejerẹ̀ şe n yọ̀ jáde, gégẹ̀ bíi jejerẹ̀ ojú ara obinrin, jejerẹ̀ ibi iyàgbé, jejerẹ̀ okó, àti jejerẹ̀ orí àti ọ̀rùn. Irú àwọn miràn lè şokúnfa àwọn àìsàn bíi wọnwọn tàbí wọnwọn eşẹ̀.

Kí ni

àwọn ohun tí kò dára tó n farahàn látàrí àwon àjẹsára fún àwon ọmọdẹ?

Àwon ọmọdẹ tó kééré sí idá 10% níye máa n ní ìrírí àwon ohun tí kò dára tó n farahàn tí ó máa rító bíi 2 tàbí ọjọ 3 lẹyìn àjẹsára.

Àwon ohun tí kò dára tó n farahàn lè jẹ:

- Wíwú, pípọn àti níní ìmọlára ríro yíkà ibi ọjù abẹrẹ
- Níní ìmọlára àìlera ránpe tàbí ara tó n gbóná
- Níní ìmọlára kíkànrà, ẹkún sísun tó pèsí tàbí ìnira, àìbalẹ ara
- Èébì àti àìnífẹsì ọúnjẹ jìjẹ fún igbà diẹ

Àwon ọmọdẹ míràn lè ní ìrírí àwon ohun tó n farahàn tí kò wọ pọ rára - fún àpẹẹrẹ ìrírí kùrukùru ara máa n wà fún 1 nínú gbogbo ìwọn òògùn lílò 24,000 àjẹsára MMR tí a fúnni.

Bá Dókítà rẹ sọrọ láti mọ sí nipa ìrírí àwon ohun tó n farahàn tí kò wọ pọ rára. Ó ẹ pàtàkì láti rántí àwon nnkan míràn tó ẹẹsẹ kí ó farahàn látàrí kíkó àwon àrùn àkóràn, gẹgẹ bíi àrùn olóde, ẹgedede àti rùbẹllà, jẹ àwon tó le púpọ.

Kí ni kí nṣe tí ọmọ mi bá n ní ìrírí àwon wònyí tàbí àwon nnkan míràn tó lè farahàn?

Àwon nnkan míràn tó lè farahàn fẹẹrẹfẹ ni ó ẹ é tọjú pẹlú paracetamol fún àwon ọmọdẹ f.a. Calpol. Tí o bá n ronú, tàbí tí àwon nnkan míràn tó lè farahàn bá wà lára ọmọ rẹ lẹwọlẹwọ, bá Dókítà rẹ sọrọ.

Kí ni ó wà nínú àwon àjesára àti ṣe wọn ní ààbò?

Kí ni àwon èròjà tò wà nínú àjesára?

Kókó èròjà èyíkèyíí àjesára ni iwónba diẹ nínú kòkòrò àrùn tí a ti pa, aláilágbára, tàbí tí èyà aséjádé kòkòrò tò ní fa àrùn náà. Àwon wònyí ní à ní pè ní àntíjẹ. Àwon àjesára tuntun mírán ní àwon ítòṣòṇà fún ara láti ṣe àgbéjádé àwon àntíjẹ, dípò àntíjẹ fúnrarẹ gangan.

Àwon àjesára nígbàmíràn ní àwon èròjà mírán tí ó máa mú kí àjesára ní ààbò kí ó sì tún múnádóko.

Ṣe èyíkèyíí àwon àjesára ní èròjà ẹran ẹlédè nínú?

Àwon àjesára mírán ní èròjà ẹran ẹlédè nínú láti mú dájú pé àjesára náà ní ààbò kí ó sì múnádóko nínú ítòjúpamọ̀ rẹ. Bí o kò bá fẹ́ kí ọmọ rẹ gba àjesára tí ó ní èròjà ẹran ẹlédè nínú fún èrédí ẹsìn àti sísọ ọúnjẹ ní jíjẹ, bá akọṣẹmọṣẹ ètò ilera rẹ sọrọ nípa àwon àjesára mírán tí ó ṣeṣe kí ó wà.

Ṣe àjesára ní ààbò fún àwon ọmọdé?

Ọpọ̀ míllìọ̀nù àwon ọmọdé ní UK àti ní àgbáyé tí gba àwon àjesára lòdì sí àwon àrùn àti àisàn lile- tí wọn sì tí wà ní ààbò fún idí èyí. Gbígba àjesára bákannáà ní dá ààbò bo idílé rẹ, àwon ọrẹ àti ní ọ̀dè àwùjọ, ní pàtàkì àwon tí wọn lè tètè kó àrùn.

Gbogbo àwon àjesára ní wọn máa ní dǎn wò ní oríṣíríṣi ọ̀nà fún ààbò nípa tí ọ̀fin kí a tò gbé wọn jáde. Ní kété tí a bá tí gbé àjesára jáde ní UK, Àwon Àjọ Fún Àmójútó Àwon Ọ̀gùn àti ítójú ilera (MHRA) máa níṣe ítòpinpin lórí rẹ fún èyíkèyíí àwon ohun tò ní farahàn tí kò wọ̀pọ̀ rára.

Ṣé ó ní ààbò fún ọmọ mí láti gba oríṣi àwon àjesára lẹ̀ẹ̀kanṣọ̀ṣọ̀?

Iwádíí tí fí hàn wípé ààbò wà láti lè gba oríṣíríṣi àwon abéré ní lgbà kannáà tí ọmọ rẹ yíò sì ní ààbò kúrò lówọ̀ àwon kòkòrò àrùn lile.

Níbo ní mo lè lẹ fún àlàyé síwájú sí?

Bí o bá ní ohun tò ní kọ ẹ lóminú, ọ ní sọ̀yéméjì tàbí àwon ibeèrè nípa àwon àjesára àti ààbò wọn tàbí àwon ohun tí kò dára tò ní farahàn, jòwọ̀ bá Dókítà tàbí akọṣẹmọṣẹ ètò ilera NHS rẹ sọrọ.

Àwon ẹrì sáyẹ̀nsì púpọ̀ wà lórí ayélujára láti ọ̀dọ̀ àwon ilé iṣẹ̀ tò jẹ àsíwájú lágbayé lórí ilera àti ítójú ní ibí yíí ní UK àti níbòmíràn, bíi Àwon Àjọ Àgbáyé Fún Ètò ilera, àwon NHS àti Yunifásitì Oxford.

Àwon ìròyìn búburú nípa àwon àjesára lè tàn kààkírí nígbà púpọ̀ lórí ayélujára, ní pàtàkì nípasẹ̀ àwon mēdià ibánidọ̀rẹ̀. Wọn lè má dá lórí ẹrì sáyẹ̀nsì tí ó sì ṣeṣe kí ó fí ọmọ rẹ sí ewu àrùn lile.

**Gbígba àjesára jẹ ohun tò
ṣe pàtàkì jùlọ̀ tí a lè ṣe láti
dá ààbò bo ara wa àti àwon
ọmọ wa kúrò lówọ̀ àilera.**

**O lè ṣàwárí síwájú sí
lórí wẹ̀bsaitì NHS:**

www.nhs.uk/conditions/

Bí a ti lè gba àwon àjẹsára tó pẹlú àwon àjẹsára tó ti yẹ kí á gbà

Ta ni ó lè gba àwon àjẹsára NHS ní ọfẹfẹ?

Gbogbo ọmọdé ni ó ní ànfàní sí gbígba àwon àjẹsára NHS, ní ọfẹ. Sòrò pẹlú Dókítà rẹ tàbí kí o ṣàyẹwò iwé pupa ọmọ rẹ láti rí báyá ó ti gba àwon àjẹsára rẹ ní pípé ní ìgbà tó yẹ.

Ẹjẹ ọmọ mi nílò láti forúkọsílẹ̀ pẹlú Dókítà láti lè gba áwon àjẹsára won nígbà tó yẹ?

Bí ọmọ rẹ kó bá tìl forúkọsílẹ̀ pẹlú Dókítà, wọn sì ní ànfàní sí áwon àjẹsára ọfẹ. Ẹnikẹni ní Ilẹ̀ Gẹ̀ẹ̀sì ni ó lè forúkọsílẹ̀ pẹlú Dókítà oníṣẹ̀ abẹ, ní ọfẹ. O kò nílò ẹrì àdírẹ̀ṣì ibí kankan tàbí ipò iwólé-wòde, Ìdánimò tàbí nọmbà NHS. O lè ṣàwárí Dókítà oníṣẹ̀ abẹ ní:

www.nhs.uk/service-search/find-a-gp

Níbo ni mo tún ti lè rí àfikún àlàyé sí nípa gbígba àjẹsára ọmọdé?

Jòwọ kàn sí Dókítà oníṣẹ̀ abẹ, tàbí kí o wo ayélujára ní:

selondonics.org/childrenshealth

Àmòràn ìlera gbogboogbò nígbà tí ọmọ rẹ bá ńṣe àìsàn

Áwon ọmọ wẹwẹ maa ń sába ṣe àìsàn – ó jẹ ara ìdàgbàsókè. Àmọ́ ó lè jẹ wàhálà fún àwon ọbí àti àwon olùtójú. Ní ọpọ̀ ìgbà àìsàn náà kò le tí ọmọ náà sì lè gba ìtójú ní ilé tàbí pẹlú àtílẹ̀yìn Dókítà, àkòṣẹ̀mọṣẹ̀ apòdògùn tàbí olùbẹ̀wò ìlera. Ẹ̀bẹ̀wò sí wẹ̀b̀sáìtì NHS fún àmòràn síwájú sí:

www.nhs.uk/conditions/baby/health

Irú iwé iléwọ̀ yíí tí ó tóbi wà nílẹ̀ àti ní èdè oríṣiríṣi.

Jòwọ kàn sí:

communications@selondonics.nhs.uk

Ìtẹ̀wéjádé láti East London Integrated care Board

Tí a Mú dójú iwọn ní Oṣù Keje, Ọdún 2025

South East London

Àwọn Àkíyèsì.